herpy

SKINKER

Blotched Blue-Tongued Lizard

Tiliqua nigrolutea

Tiliqua nigrolutea er en kraftig, tungtbygget skink fra det sydøstlige Australien med bred blå tunge og lyse, uregelmæssige pletter på mørk ryg. Den er dagaktiv og altædende, bliver 35-50 cm lang og kan leve mange år. Arten kommer fra et køligt tempereret klima med en tydelig vinterhvile og skal have et stort terrarie, UVB og en nattesænkning.

Familie: Scincidae Tidligere navn: *Scincus nigroluteus; Cyclodus nigroluteus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**35-55 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-30 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Bjergskov og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-29 °C**
Hotspot	**37-40 °C**
Temperatur, nat	**18-24 °C**
Luftfugtighed	**40-50 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kuldstørrelse	**5-11 unger**
Drægtighed	**90-150 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste III (af Australien) og i EU's bilag C (forordning 338/97). Dokumentation kræves i praksis kun ved indførsel til EU fra eksportlandet, men køb kun dyr med papirer på den lovlige oprindelse. CITES-myndighed i Danmark er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Ingen skinker står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015).

Om arten

Tiliqua nigrolutea er en stor, kraftig skink med tung, rørformet krop, korte ben og et trekantet hoved. Tungen er bred og blå, og dyret viser den frem sammen med den åbne mund, når det føler sig truet. Tegningen varierer med levestedet. Lavlandsformen er grå eller brun med lysere, sølvagtige til beige pletter på ryggen, som er omgivet af mørkere felter. Højlandsformen er mørkere, ofte dybt sort, og pletterne er meget lysere: cremefarvede, lyserøde, laksfarvede eller orange. Navnet kommer af latin og betyder "sort" og "gul", efter det sorte og gule mønster.

Voksne dyr er 35-50 cm lange. Store dyr kan blive op til 55 cm og veje over 1 kg. Hunnerne bliver lidt større end hannerne, mens hannerne har et forholdsvis større hoved og en kraftigere krop. Arten forlader sig på camouflage og bluf. Hvis den bliver trængt op i en krog, hvæser den og gør kroppen flad, og som sidste udvej bider den. Bidet kan gøre ondt, men tænderne er

stumpe og går sjældent gennem huden, og dyret er ikke giftigt. Halen kan smides, men arten gør det sjældnere end de fleste andre skinker.

Arten forveksles let med de andre blåtungeskinker, især *Tiliqua scincoides*, men kendes på de lyse, uregelmæssige pletter på ryggen og er tilpasset et køligere klima.

Udbredelse og levested

Tiliqua nigrolutea er endemisk i det sydøstlige Australien og findes i New South Wales, Australian Capital Territory, Victoria, Tasmanien og South Australia. Lavlandsformen lever i Tasmanien og i lavere højder i Victoria helt ned til kysten. Mod nord bliver arten mere og mere bundet til højlandet, og højlandsformen findes kun i højere liggende egne i New South Wales og i Victorias bjerge. Typelokaliteten er Blue Mountains i New South Wales.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Arten lever i våde og tørre sklerofylskove, bjergskove og kystnær hede. Den har tilpasset sig både landbrugsland og byer og ses i haver, hvor den er et nyttedyr, fordi den spiser snegle og andre skadedyr. I naturen er føden bred: insekter, snegle, ådsler, vilde blomster, bær og andet grønt og af og til små hvirveldyr.

Klimaet er køligt og tempereret med kolde vintre. Om morgenen soler dyrene sig, før de søger føde i dagens varmeste timer, og når de er aktive, holder de kroppen på omkring 30-35 °C. I koldt vejr ligger de inaktive dybt i skjulet, men kommer frem og soler sig på solrige dage. Arten kommer som regel frem fra vinterhvilen tidligt om foråret, og det er parringstiden. Det er årstidsrytmen med et køligt vinterhalvår og et varmt sommerhalvår, man efterligner i terrariet.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 180 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde), svarende til godt 1 m² gulvareal. Større er bedre. Gulvet er vigtigere end højden, fordi dyret lever på jorden, men med lamper inde i terrariet skal højden være mindst 60 cm. Målene er lånt fra slægten. Unge dyr kan bo i et voksenterrarie, når der er mange skjul.

Dyret skal holdes alene. Både hanner og hunner er territoriale, og to dyr i samme terrarie kan komme alvorligt til skade.

Som bund bruges 10-15 cm løs jord, som dyret kan grave i, fx en blanding af muldjord uden gødning og sand. Undgå spåner af fyr og ceder. Barkrør, træstykker og kasser giver skjul i begge ender, og en skifer- eller fliseplade slider kløerne. Læg en flad, lys sten under varmelampen, men brug aldrig en varmesten med indbygget varmelegeme, for den kan brænde dyret. Terrariet skal være godt ventileret, uden træk og sikkert lukket.

TEMPERATUR

Lufttemperaturen skal ligge på 21-29 °C fra den kølige til den varme ende, og overfladen på solpladsen skal være 37-40 °C, så dyret kan holde kroppen på de 30-35 °C, det foretrækker, når det er aktivt. Tallene er lånt fra slægtens australske arter. *T. nigrolutea* kommer fra køligere egne end *Tiliqua scincoides*, og de allerhøjeste solpladstemperaturer, der angives for den art, er ikke nødvendige. Mål overfladetemperaturen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen med digitale termometre i begge ender.

Brug halogenspots eller en varmelampe med bred udstråling i en keramisk fatning over net, og sæt en termostat på alt varmeudstyr. Om natten er 18-24 °C passende, og en nattesænkning er sund. Bliver rummet koldere, bruges et keramisk varmelegeme eller et varmepanel uden lys. Kolde nætter uden tilstrækkelig varme om dagen kan udløse vinterhvile eller sygdom.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 40-50 %, målt i den kølige ende. En våd bund er ikke nødvendig, men et skjul med fugtig sphagnum, hvor fugtigheden kommer op mod 100 %, hjælper på hudskiftet. Skjulet skal stå i den kølige halvdel, og mosset skiftes ofte, så det ikke mugner. En stor, lav vandskål skal altid stå fremme. Vandet skiftes hver dag, for dyret bruger ofte

skålen som toilet. Rengør skålen med et dyresikkert desinfektionsmiddel en gang om ugen.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have både UVB og kraftigt lys. Brug et T5-rør med UVB, og placér det, så UV-indekset på solpladsen er omkring 3-4 (Ferguson-zone 3). Der må ikke være glas eller plast mellem lampen og dyret, og dyret må ikke kunne komme tættere på lampen end omkring 25 cm. Rørene skiftes hver 12. måned, fordi UVB-udstrålingen aftager, selv om lyset ser uændret ud.

Dyr af slægten kan leve og yngle i årevis uden UVB, hvis foderet indeholder D3, men D-vitaminniveauet i blodet er lavere, så UVB er den bedste løsning. Lyset er tændt omkring 12 timer i døgnet, gerne lidt kortere om vinteren. Et par timer i direkte sol er godt, når dyret er under opsyn i en lukket indhegning med skygge og skjul.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Tiliqua nigrolutea er altædende. Grundfoderet er en blanding af grønt, dyrisk protein og lidt frugt. Unger under 12 måneder skal have 70-80 % protein, voksne omkring 50-60 %. Voksne skal have 40-50 % grøntsager og blade, og frugt højst 10 %. For meget protein giver voksne dyr overvægt.

Protein kan være fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, sorte soldaterfluelarver, snegle, regnorme og silkeorme samt æg og magert kød. Superorme, hel fisk og optøede nøgne museunger gives kun som godbidder. Grønt er fx mælkebøtteblade, grønkål, pak choi, squash, græskar og gulerod, revet fint. Undgå avocado, løg, aubergine, citrusfrugter, rabarber og giftige blomster som tulipaner og påskeliljer. Foderinsekterne skal fodres godt i 2-3 døgn før fodringen og pudres med kalk.

Unger under tre måneder fodres hver dag, halvvoksne cirka 3 gange om ugen og voksne 1-2 gange om ugen. En portion er omkring så stor som dyrets hoved. Færdigfoder til krybdyr indeholder allerede kalk og vitaminer, og ekstra multivitamin oven i kan give overdosering. Vådt hundefoder af god kvalitet kan indgå i små mængder, men ikke som hovedfoder.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Tiliqua nigrolutea er rolig, og dyr fra opdræt bliver ofte tamme. Når du løfter dyret, skal hele kroppen inklusive halen hvile på underarmen, og den ene hånd skal være synlig. Tag aldrig fat i halen, og undgå at røre ved toppen af hovedet. Begynd med 5 minutters håndtering om dagen, og øg langsomt. Vask hænder efter håndtering.

Kropssproget er tydeligt. Hvæs, en flad, opblæst krop og åben mund med tungen ude er en advarsel, og dyret skal så have fred. Et afslappet dyr går roligt og flikker med tungen.

Hvert dyr skal bo alene. Arten kommer fra køligt klima og går i naturen i vinterhvile. Når temperaturen falder, og dagene bliver korte, kan et dyr i terrariet blive inaktivt og holde op med at æde i flere uger. Kun raske, udvoksede dyr må gå i vinterhvile, og de bør undersøges af en dyrlæge først. Temperatur og varighed for en kontrolleret vinterhvile er ikke dokumenteret for arten.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Dyrene bliver formentlig voksne omkring treårsalderen, når de er omkring 40 cm lange. Hunner bør være fuldt udvoksede og i god foderstand, før de bruges i avl. Kønnene er svære at skelne udvendigt: hannerne har et forholdsvis større hoved og en kraftigere krop, men det overlapper meget. Sondering kan skade dyret, og den mest pålidelige metode er røntgen eller undersøgelse hos dyrlægen.

PARRING

Arten parrer sig om foråret, i naturen fra september til november, når dyrene kommer frem fra vinterhvilen. Hannerne forfølger hunnerne og kan kæmpe indbyrdes. Hannerne er kønsaktive hvert år, mens hunnerne sjældent yngler hvert år, og en hun kan have flere år mellem kuldene. Parringen er hårdhændet, og hunnen kan få bidmærker. Derfor holdes dyrene adskilt hele året og samles kun i parringstiden under opsyn. Hunnen skal være sund og i god foderstand. Adskil dyrene, hvis hannen bider vedvarende.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er levendefødende. Hunnen føder tre til fem måneder efter parringen, i naturen mellem december og april, oftest sent på sommeren eller om efteråret. Fosterne udvikler sig i æggelederen med en veludviklet moderkage. Højlandsformen får færre og større unger (omkring fem) end lavlandsformen (omkring 11), og kuldet kan veje over en tredjedel af hunnens vægt. En drægtig hun er tung og langsom sidst i drægtigheden.

Hunnen skal have rigeligt med føde og kalk og en varm solplads, mens hun er drægtig. Bliver hun sløv, holder hun op med at æde, eller presser hun uden resultat, så kontakt dyrlægen.

INKUBATION

Der er ingen æg at udruge. Drægtigheden varer tre til fem måneder, omkring 90-150 dage, regnet fra parringen. Hunnen skal have de samme temperaturer som ellers, og solpladsen må ikke fjernes, for varmen driver fosterudviklingen. Hold hende alene i terrariet. Efter fødslen æder ungerne fosterhinderne, og det er normalt.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er selvstændige straks efter fødslen, skifter hud første gang inden for få dage og spredes hurtigt i naturen. De skal bo hver for sig med solplads, UVB, fugtigt skjul og samme indretning som de voksne. Fodr dem hver dag med 70-80 % protein: små fårekyllinger, regnorme, æg og fintrevet grønt, og pudr med kalk. Størrelsen ved fødslen er ikke dokumenteret for arten.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes pasningen. De typiske er:

- Metabolisk knoglesygdom af mangel på kalk, D-vitamin eller UVB. Det giver bløde kæber og skæve ben.
- Hudskiftebesvær, hvor hudrester sidder fast på tæer og hale. Giv et fugtigt skjul og et lunkent bad.
- Hudinfektioner og luftvejsinfektioner, hvis bunden er konstant våd, eller temperaturen er for lav.
- Overvægt af for meget protein og for lidt bevægelse. Vej dyret jævnligt; pludseligt vægttab er et faresignal.
- Flåter i ørerne og under skællene og indvoldsorm, som kan ses i afføringen. Nye dyr bør stå i karantæne og få undersøgt en afføringsprøve.
- Forgiftning fra snegle, der har ædt sneglegift.
- Problemer ved vinterhvile, hvis dyret ikke er rask eller bliver for koldt.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at æde, trækker vejret med åben mund eller virker slapt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.